

Τα ελληνικά ως επίσημη γλώσσα των Η.Π.Α. - Ο μύθος της μίας ψήφου

Αυτός ο μύθος είναι πολύ παλιός και σε αντίθεση με άλλους, δεν διαδόθηκε χάρη στο Διαδίκτυο, αλλά αντίθετα χάρη στο Διαδίκτυο διευκολύνθηκε η ανασκευή του.

Ο μύθος λοιπόν λέει ότι μόλις κέρδισαν την ανεξαρτησία τους οι Ηνωμένες Πολιτείες το 1776, οι νομοθέτες τους θέλησαν να αποφασίσουν ποια γλώσσα θα είναι η επίσημη του νεοσύστατου κράτους. Και καθώς τα αγγλικά θύμιζαν την αποικιοκρατία, κάποιοι πρότειναν (λέει ο μύθος) να επιλεγούν τα ελληνικά σαν επίσημη γλώσσα του κράτους, αφού τα ελληνικά ήταν η γλώσσα που γέννησε τη δημοκρατία. Η ψηφοφορία έγινε και για μία μόνο ψήφο τα ελληνικά ηττήθηκαν και προκρίθηκαν τα αγγλικά, λέει ο μύθος, κι έτσι χάσαμε την ευκαιρία να έχουμε τη γλώσσα μας κοσμοκράτειρα κι εμείς να τρώμε με χρυσά κουτάλια σαν προνομιακοί της εκπρόσωποι (αυτό δεν το λέει ο μύθος αλλά το σκέφτονται ίσως μερικοί).

Ο μύθος αυτός όπως είπαμε, δεν κυκλοφορεί και πολύ στις μέρες μας επειδή έχει ανασκευαστεί πειστικά. Ωστόσο, σε ιστοσελίδα ελληνοαμερικανικής οργάνωσης βρίσκεται παράθεμα που αποδίδεται στον Ξενοφώντα Ζολώτα, και που φαίνεται να υιοθετεί τον μύθο της «μίας ψήφου»:

Ο Ουάσιγκτον, ο Τζέφερσον, ο Άνταμς και άλλοι όταν συνέτασσαν το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών στα 1787 -που ισχύει με μερικές νέες παραγράφους, που ψηφίστηκαν για προσαρμογή στις νέες εξελίξεις, μέχρι σήμερα στον αρχικό κορμό του- είχαν προτείνει η γλώσσα του νέου κράτους να είναι η ελληνική, προς τιμή της γλώσσας του Έθνους εκείνου, που πρώτο γέννησε και ελίκνισε τη Δημοκρατία και τη διέδωσε στον κόσμο. Για μία ψήφο μόνο προκρίθηκε και υιοθετήθηκε τελικά η αγγλική αντί της ελληνικής.

Δεν αποκλείεται να το είχε γράψει αυτό ο Ζολώτας πριν από καμιά πενήνταριά

χρόνια, γιατί την εποχή εκείνη ο μύθος ήταν πράγματι διαδεδομένος. Φυσικά, η αλήθεια είναι ότι καμιά τέτοια ψηφοφορία δεν έχει γίνει· ούτε για τα ελληνικά, ούτε για καμιά άλλη γλώσσα. Τα πρακτικά και τα άλλα επίσημα κείμενα του Κογκρέσου των Ηνωμένων Πολιτειών υπάρχουν στη διάθεση του καθενός και καμιά ψηφοφορία δεν καταγράφεται για την ανάδειξη επίσημης γλώσσας. Στην πραγματικότητα, πουθενά στο Σύνταγμα των ΗΠΑ ή σε άλλο θεσμικό ή νομοθετικό κείμενο της χώρας δεν υπάρχει ορισμός επίσημης γλώσσας. Τα αγγλικά είναι η εκ των πραγμάτων επίσημη γλώσσα, αλλά δεν έχουν θεσμική κατοχύρωση. Πιο σωστά: δεν έχουν μέχρι στιγμής, τουλάχιστον, διότι, όπως ίσως θα έχετε ακούσει, στις μέρες μας όντως υπάρχουν προτάσεις να κατοχυρωθούν θεσμικά τα αγγλικά στις Ηνωμένες Πολιτείες, σαν ανάχωμα στη δημογραφική άνοδο των ισπανόφωνων. Μόνο ορισμένες πολιτείες έχουν θεσπίσει επίσημη γλώσσα. Άλλωστε είναι απλά αδύνατο οι πρώτοι Αμερικανοί που μιλούσαν στην πλειοψηφία τους αγγλικά και ήταν αρκετά πιστοί στον αγγλοσαξονικό πολιτισμό (φιλοσοφία, αρχιτεκτονική, νομοθεσία) να διάλεγαν άλλη γλώσσα για το κράτος τους. Ακόμα και αν το έκαναν, οι πολίτες των ΗΠΑ θα το ακύρωναν πολύ γρήγορα στην πράξη.

Το ενδιαφέρον είναι ότι ο μύθος αυτός, δηλαδή ότι τα ελληνικά έχασαν για μία ψήφο την ευκαιρία να αναδειχτούν σε επίσημη γλώσσα των νεαρών ΗΠΑ, κυκλοφορεί και σε άλλες παραλλαγές, όπου στη θέση της ηττημένης για μία ψήφο γλώσσας είναι τα εβραϊκά (που δήθεν είχαν επιλεγεί ως γλώσσα της Παλαιάς Διαθήκης), τα γαλλικά (ως γλώσσα του ορθού λόγου), τα πολωνικά ή τα γερμανικά.

Στην τελευταία περίπτωση, βρίσκουμε τον κόκκο αλήθειας που υπάρχει στον πυρήνα των περισσότερων μύθων. Πρέπει καταρχάς να θυμηθούμε ότι οι γερμανικής καταγωγής Αμερικανοί είναι πάρα πολλοί· σήμερα στις ΗΠΑ 45 εκατομμύρια πολίτες δηλώνουν γερμανική καταγωγή (απογραφή του 2000). Στις νεοσύστατες Ηνωμένες Πολιτείες, υπήρχαν πολλοί γερμανικής καταγωγής πολίτες που δεν ήξεραν αγγλικά ή ήξεραν ελάχιστα. Έτσι, όπως περιγράφεται στην Γλωσσική Εγκυκλοπαίδεια του Κέμπριτζ (Cambridge Encyclopedia of Language) του Ντέιβιντ Κρίσταλ, τον Μάρτιο του 1794 μια ομάδα Γερμανών που ζούσαν στην πολιτεία Βιρτζίνια υπέβαλε στο Κογκρέσο αναφορά, ζητώντας να μεταφράζονται οι ομοσπονδιακοί νόμοι στα γερμανικά. Η πρόταση αυτή συζητήθηκε στο Κογκρέσο στις 13 Ιανουαρίου 1795· όχι να γίνουν τα γερμανικά επίσημη γλώσσα, αλλά να μεταφράζεται στα γερμανικά το κείμενο των ομοσπονδιακών νόμων για τους πολίτες που δεν καταλάβαιναν αγγλικά. Μια επιτροπή του Σώματος πρότεινε

να κυκλοφορεί μια γερμανική μετάφραση των νόμων σε μικρότερο αριθμό αντιτύπων· η σύσταση αυτή της επιτροπής δεν συγκέντρωσε πλειοψηφία. Σε διαδικαστική πρόταση των υποστηρικτών της μετάφρασης, να μη λάβει απόφαση αμέσως το Σώμα, η ψηφοφορία έδωσε το αποτέλεσμα 42 κατά και 41 υπέρ (να η περίφημη διαφορά της μίας ψήφου!). Μάλιστα, ο πρόεδρος του Σώματος, ο Φρέντερικ Μούλενμπεργκ, που είχε γεννηθεί στη Γερμανία αλλά ήταν οπαδός της αφομοίωσης και της αγγλικής γλώσσας, αρνήθηκε να την ψηφίσει (όμως ήταν συνηθισμένο να μην ψηφίζει ο Πρόεδρος του Σώματος).

Αυτό που είπαμε παραπάνω, ότι τα αγγλικά δεν είχαν ποτέ επίσημη θεσμική κατοχύρωση, δεν σημαίνει ότι στην πράξη δεν γίνονταν διακρίσεις ενάντια στους μη αγγλόφωνους. Πολλές πολιτείες είχαν χρησιμοποιήσει τη γλώσσα για να εισαγάγουν διακρίσεις σε πολιτειακό επίπεδο εναντίον των ομάδων μεταναστών, ενώ χαρακτηριστική είναι η κατάθεση, στις αρχές του 20ού αιώνα, του διευθυντή μιας σιδηροδρομικής εταιρείας που κατηγορήθηκε ότι ξεθεώνει στη δουλειά τους εργάτες του: «Δεν υποφέρουν αυτοί· ούτε καν μιλάνε αγγλικά!»

Για να ξαναγυρίσουμε στα δικά μας, ο μύθος της μίας ψήφου έχει πια ξεθωριάσει. Ούτως ή άλλως, ακόμα και στην εντελώς υποθετική περίπτωση που μια πλειοψηφία αιθεροβαμόνων φιλελλήνων στο Κογκρέσο ψήφιζε να γίνουν τα ελληνικά επίσημη γλώσσα, θα ήταν εντελώς αδύνατο να επικρατήσει κάτι τέτοιο στην πράξη αφού τα ελληνικά ήταν πέρα για πέρα άγνωστα σε όλους τους Αμερικανούς πολίτες (την εποχή εκείνη οι Έλληνες μετανάστες ήταν ελάχιστοι).

Πηγές

sarantakos.com | el.wikipedia.org